ئیسماعیل خەیات.. شیعری: سەباح ڕەنجدەر

ژیان هەرچواردەوری ڕووگەنمایە
چاوم لەسەر هەست دەڕوانێ و قەت لە نوێژ بۆ کردنی ماندوونابم
* * *
پەنجەرە چاڵێکی دوور نییە
پاش خۆر و با
خوداوەند لێی دێتەدەرێ
پەنجاوچوار شوێنپێ لەسەر قوماشێکی سپیدا
چاوی سەرسامیی دەترووکێنن
لەگەڵ بەرهەمی هەمەجۆری یەزدان
تەورات و
ئینجیل و
قورئان و
خاڵی بێدەنگییان دانیشتووم
هاواریش لە دەورم دەڕژێ
بووەتە ئاوێکی خۆڵەمێشی
بچمە ناوی هەموو نینۆکەکانی دەست و پێم بەردەدەن
بەهێزێکی زۆریشەوە حەزی مەلە تا ئەوپەڕی دڵی پشکواندووم
بەڵێ تریفەی مانگ بزربوو
مووسا و
عیسا و
محەمەد
بە ئاوازێکی سەرەتایی
بەسەر شەقامی ناوداری شار
دەگەڕێن و بەئومێد سڵاو دەکەن و ئاهەنگ دەگێڕن
ڕۆژی خۆیانی پڕ پیرۆزدەکەن و تەواوی ژیانیان بردەوە
وەك ئەوەی لە بەهەشت لەدایکبووبن
* * *
بە ناوی دایك و باوكم گەرم دەبمەوە
وێنەیەکی بچووکیانم خستە مەدالیایەکی شووشەی ڕوونەوە
هێڵی ناو دەستیان دووبارەبووەوە
وەك دوو کەوانەی ڕووبەڕوو حیکمەتێکیان دەستنیشان کرد
دڵت هەڵبگرە و لە خۆت مەتۆرێ

ڕوونترین شێوازی باڵ لە شان ڕوانە
* * *
بۆ مردووان گریاوم و زیندووانیش ماچ دەکەم
* * *
چرایەکم بە ناوچەوانی ماڵەکەمدا هەڵواسیوە
گەرمی و مەی شووشەکەیان سڕیوەتەوە و منداڵانم پرشەین
* * *
بەلاڕێدا ڕێم نەکردووە
ئەستێرە و کلیلی شووشەییم بەسەردا بەربووەتەوە
زەوی و ئاسمان بەسەریەکدا هاواریان نەکرد
لانەولان بوون
* * *
دڵی هەزار پەڕی کێڵگە زۆر بەجەرگ و لەخۆبووردەیە
لەناویدا لەپێشوازیی دەوەستم و ڕەنگی خۆشیی دەناسم
برادەرانیشم کە میراتی ڕەسەنن بەرەو لام دێن
بیر لە زەوی دەکەمەوە
داوای لێبووردنیشی لێ دەکەم
بەپێی سووك و گران بەسەریدا چوومەتە سەنگەر و ژوان
چیم بینی سەرنجم دا
تا توانیم بانگی ناو خەونی سەرەتام کردن
کردمن بە بۆنێك لە گوڵی زمان
بزەیەکم بەسەر شوێنپێکان ڕشت
پشوویەکم دا و لە گەنجینەی قووڵایی و برووسکەی ئاسمان مەلەم کرد
دنیام لێ ئاشکرابوو
* * *
دنیا دوو مانگ لە من منداڵترە
شیری ڕووەکمان خوارد
بۆ هەبوونی هەموو ژیان لانەولان بووین
ئاسمان دوو خۆری نییە
چاو بە تەنیا دەمێنێتەوە
* * *
بە زمانێك بۆ هەمیشە شاد دەمێنێتەوە
چرپەیەك دەکەم
لە ماوەی گۆڕەشارم تەواوی فریوی دەمامکەکان دەنووسم
چیشم بینی بۆتان دەگێڕمەوە
چەپەڵان دەهێنمە پێش چاوی ڕوونمەوە
دوای دوو خولەك دەیانبەخشم

مانگ ئەو کاتەی خەمگینە
پڕە
وەختێکیش دەفڕێ بال□ی □ووناکی دەبەنە‌ مال□ان
* * *
خۆر هێلکەی تروکاند
کاتی دانپیانانە
تەپەی باڵ لە سینگمدا دەنگ دەداتەوە
زایەڵەیەکی دوور نییە و ڕووگەنما بێسوود نامێنێتەوە
* * *
درەختی ئادەم و حەوا دڕك ناگرێ
بێ سەرەتا و کۆتایی و هێڵی تەواوبوونە
بە نەرمی لە ڕەگ و چڵیەوە سەمادەکات
لەو شادمانییە دەگات کە ئێمە تێی ناگەین
بال□ندە هاوڕێی منداڵ□یمە
هاوڕێی نەمریی و
تەنیایی سارد و
ئاگری تووڕ□ەیی و
سڵاوی ئومێد
لە بەرزایی دڵەڕاوکێی سروشت بەرەو بلیمەتی فڕیوە
بە ئاوازی خوێندنی گوتی
دەنگێك قسەی لەگەڵ چاندن و پەیام و نهێنی ناڵەی کۆڕاڵی زەوی کرد
بیستت
شوورە شەڕانگێزە
خدری زیندە لە نیوەی ڕێیە و بەتاو پێ هەڵدێنێ
کلیلی شووشەیی
هەڵدەداتە ناو دەستت و ئەستێرەی بەسەردا سەیوانە
هەستە بڕۆ گەرمیی سینگی هەویرێکی نەرم و شلە
دەنگی وێرد و ڕۆشنایی هەوای بۆنخۆش کردووە
چوار توخمی گەردوون
گۆزەی کتێبیان پڕکردووم
کە لە ئەفسوون و ئەفسانەی ئەوان نووسیومن
یەك لە یەکتری ڕادەمێنن و سەرسامن
کێ یەکەمە
ئەوانی تر لە خوێنی ئەون
* * *
ئەو پرسیارە گومانێکی گەرمە
دەبا بیربکەینەوە بەرهەمە ناتەواوەکان گومانن

یادەوەریمان زیندوو دەکەنەوە
درەخت کە میوەی پێ دەگات لە هەموو کاتێکی هەستیارترە
دایکە منداڵ□ی لێ نزیك بوونەتەوە
* * *
من پاڵەوانی ئەلفوبێم
زۆران لەگەڵ کێدا بگرم
پەیکەرێکم بۆخۆم داڕشت
کاتژمێرێکی ڕەوانبێژم کردە مەچەکی
ڕەنگی گەرمی بەسەردا ڕژا
شکۆ و نان و ئاو دەبەخشێ بە هەژاران
* * *
ئەشق دەبووایە بتکوژم
پاشان بپاڕێمەوە بۆ ئەوەی لە ئاسۆیان بتبینمەوە
هەبوو و نەبووی ئەم دنیایە
بە دەنگێکی مات پەیکەری نەمران دەدوێنێ
خانە و پێستیان ڕۆشنایی دەدەن
لەسەرزەمین دەبنە ڕەنگی بەردە ملوانکە لە ملەکانی پیرەر
مەسیحی تابلۆش چاوی داخستووە تا ڕوون ببنێ
داوی فڵچەی پەرۆشی یەکترن و زایەڵە نادەنەوە
ڕەنگ پێشتر چاوی ناسیون بۆ ڕوون نابینن
* * *
ناخی ئاگادارکرایەوەم وەك چرا بەدەستەوە گرت
تا داگیرسا بووە ئاوێنە و دەموچاو
هەبوونەبوو لە ئەستێرەیەکدا خۆی داڕشت
لە شەو جێما و هاتە ناو ڕۆژ
* * *
تیشکی شێدار باڵی ماندووکرد
کێلێکی بەتاڵ چاوەڕوانی هەڵکۆڵینە
ڕوخساری هەولێر تێر ڕەنگ دەبێت کە تێیدا ژیاوم
ڕوخساری شاری خانەدان
مەی خەمڵیوی ناو خانە و پێستی کەڵەکێویە
بۆنوبەرامەی کەللە دەباتە هەواری پڕ
کاتژمێریشی کەس فریو نادا
* * *
بەخت ڕێگایەکی دوورودرێژە
بەناو درزی ویستم تێدەپەڕێ
کەشتی بچووکی مەی

له تێلدڕ گیرنا بێت
ئه‌شق ده‌بووایه بتكوژم
پاشان بپاڕێمه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی له ئاسۆیان بتبینمه‌وه
دڵ خۆی به‌ندكردووه و خۆی ناداته به‌ر پاراوی خۆر
په‌راسووش خه‌ته‌جووته و گه‌نم و جۆی لێ سه‌وز ده‌بێ
* * *
گوناهباری یه‌كه‌م
فرمێسك چاوی گرتووه ده‌چێته وانه خوێندن
ئێستا نابینام له پۆل ناچمه ده‌رێ
ئاده‌م و حه‌وا میوه بۆ خانمی هه‌ست لێ ده‌كه‌نه‌وه
* * *
شۆڕه‌بییه‌كی پرچ خومار سه‌ری شۆڕكردووه‌ته‌وه ناو ئاو
چاوبازیی له‌گهڵ ماسی ده‌كات
ترسنۆك و
خۆپارێز و
ڕیاكار و
هه‌لپه‌رسته
خۆی له قرش و حووت ده‌دزێته‌وه و پرچی ههڵده‌كێشێته‌وه
ماسی به گومانه نه‌كا سیخوڕی ماسیگران بێت
ئاوی ساكاریش نه‌رم نه‌رم دهڕوانێ و دهڕوات
له نیازی شۆڕه‌بی و تۆقینی ماسی ناگات
له ماڵ هاتوومه‌ته ده‌ره‌وه و دوو شه‌ونم
له‌سه‌ر ناوچه‌وانم ماوه‌ته‌وه
گه‌یشتوومه‌ته كه‌ناری ئاو و سه‌یری ئه‌وبه‌ری ده‌كه‌م
قاز و قورینگ ده‌ستێكیان خستووه‌ته سه‌ر شانم
ته‌ماشای شوێنێكی دره‌وشاوه ده‌كه‌ن
ئه‌سپه‌كه‌م ئاوی لێ ده‌خواته‌وه
هه‌وا له‌سه‌ر ده‌ریا
ده‌جووڵێته‌وه و بیره‌وه‌ری كۆن مه‌ستی كردووه
* * *
بۆ ئه‌وه‌ی بچمه خه‌وێك باران به توندی
نه‌بارێ و لافاو دروست نه‌كات
ده‌بێ خانه و پێستی نواڵه به شیعری كێڵگه و وێنه به‌راورد بكه‌م
هێشتان نیوه‌م به‌ئاگایه
شیعر له نیوه‌ی ڕسته‌یدا داكه‌وت و خانه و پێستی داماڵدرا
وه‌ك نه‌خۆشێكی سڕكراو لێوی بۆ گفتوگۆ وشك بوو
هه‌موومان به ههڵه ته‌ماشای

شیعرمان کرد و ئازاری ترپە و ئاوازیمان دا
دەماری بەردە ملوانکە لە ملەکانی پیرەر
بە سووکی لێ دەدەن و کۆبوونەتەوە
لەپێشبڕکێدان ڕێیان بەرەو
گەرماوێکی بۆ قاو و قریشك دۆزیوەتەوە
خودایە بێویستیان نەکەی ویستیانە پەڵە و لەکەیان بشۆن
تەواو شێتییە ئەگەر خانە و پێستیان دانەماڵن
بەرد سووپەرێکی کردارجوانە لە دایکە سادە و ماتەکەی دەچێت
ستایشی ئارایشی ناوێ
زەویەکیان دەستنیشان کردووە
شوێنپێی تێدا دەستنیشان بکەن و لەو شەونمە بپرسن
لەسەر ناوچەوان ماوەتەوە
* * *
ژیان هەرچواردەوری ڕووگەنمایە
چاوم لەسەر هەست دەڕوانێ و قەت لە نوێژ بۆ کردنی ماندوونابم

ئەیلوولی 2019 هەولێر